

JAMHUURIYADDA FEDERAALKA SOOMAALIYA

**WASAARADDA ARRIMAHA GUDAHA,
FEDERAALKA IYO DIB-U-HESHIISIINTA**

**HINDISAHA XEERKA DHISIDDA GUDDIGA
MADAXA-BANNAAN EE DOORASHOYINKA
QARANKA IYO SOOHDIMAHA**

Muqdisho, 2024.

CUTUBKA 1AAD: QODOBBO GUUD.....	1
Qodobka 1aad: Magaca Xeerka.....	1
Qodobka 2aad : Qeexid.....	1
Qodobka 3aad : Ujeedooyinka Xeerka.....	2
Qodobka 4aad : Mabaadi' da guud ee xilgudashada Guddiga.....	2
Qodobka 5aad : Shakhsiyadda Qaanuuniga ah ee Guddiga.....	3
Qodobka 6aad : Xarunta Guddiga.....	3
CUTUBKA 2AAD: DHISMAHA, XILALKA IYO AWOODAHA GUDDIGA.....	3
Qodobka 7aad : Habraaca magacaabista Guddiga.....	3
Qodobka 8aad : Shuruudaha Xubinnimada Guddiga.....	4
Qodobka 9aad : Waayitaanka Xubinnimada Guddiga.....	4
Qodobka 10aad : Awoodaha iyo xilalka Guddiga.....	5
Qodobka 11aad : Qaab-dhismeedka Guddiga.....	6
Qodobka 12aad : Doorashada Guddoomiyaha iyo ku-xigeenkiisa.....	7
Qodobka 13aad : Xil-ka-qaadista Guddoomiyaha Guddiga iyo ku-xigeenkiisa.....	7
Qodobka 14aad : Xilka Guddoomiyaha Guddiga iyo ku-xigeenkiisa.....	7
Qodobka 15aad : Muddo-xilleedka Guddiga.....	7
Qodobka 16aad : Xoghayaha Guud iyo shaqaalaha Guddiga.....	8
Qodobka 17aad : Xilka Xoghayaha Guud ee Guddiga.....	8
CUTUBKA 3AAD: XEERARKA GUDDIGA.....	8
Qodobka 18aad : Xeer-hoosaadka Guddiga.....	8
Qodobka 19aad : Xeerka dhaqan-wanaagga shaqo.....	9
Qodobka 20aad : kulamada iyo go'aan gaaridda Guddiga.....	9
Qodobka 21aad : Xasaanadda Guddiga.....	10
CUTUBKA 4AAD: DHAQAALAHA GUDDIGA.....	10
Qodobka 22aad : Miisaaniyadda Guddiga.....	10
Qodobka 23aad : Mushaarka iyo gunnooyinka Xubnaha Guddiga.....	10
Qodobka 24aad : Reebbanaanta qabashada iyo isu-sharrixidda xil kale.....	10
CUTUBKA 5AAD: QODOBBO GUNNAANAD AH.....	10
Qodobka 25aad : Dhaarta Xubnaha Guddiga.....	10
Qodobka 26aad : Warbixinnada Guddiga.....	11
Qodobka 27aad : Maaraynta xogaha iyo macluumaadka.....	11
Qodobka 28aad : Talo-sharci.....	11
Qodobka 29aad : Baabi'in xeerar iyo guddiyo.....	11
Qodobka 30aad : Dhaqangalka Xeerkan.....	12
Lifaaqa 1aad: Nidaamka Dhaqan-wanaagga Xubnaha Guddiga iyo Hawl-wadeennada.....	13

CUTUBKA 1AAD:

QODOBBO GUUD

Qodobka 1aad: Magaca Xeerka

Xeerkan waxaa lagu magacaabayaa Xeerka Dhisidda Guddiga Madaxa-bannaan ee Doorashooyinka Qaranka iyo Soohdimaha.

Qodobka 2aad

Qeexid

Ereyada soo socda waxay yeelanayaan micnaha mid waliba ku hareer qoran, haddii aan Xeerkan gudihiisa si kale loogu sheegin:

- 1. Dastuur** Waxaa loola jeeda Dastuurka Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya;
- 2. Xeerkan** Waxaa loola jeeda Xeerka Dhisidda Guddiga Madaxa-bannaan ee Doorashooyinka Qaranka iyo Soohdimaha;
- 3. Doorashooyinka** Waxaa loola jeedaa Doorashooyinka heer Qaran, heer Dawlad-goboleed iyo Heer Dawladaha Hoose;
- 4. Soohdimaha** Waxaa loola jeedaa soohdin juqraafiyadeed oo maamul ahaan kala soocda degaan;
- 5. Xog-dhuleed:** Waxaa loola jeedaa goob kasta oo dhulka kor kiisa ah oo tilmaan juqraafiyadeed yeelan karta (Geo spatial);
- 6. Guddiga** Waxaa loola jeedaa Xubnaha Guddiga Madaxa-bannaan ee Doorashooyinka Qaranka iyo Soohdimaha, maamulka iyo hawl-wadeennada Guddiga;
- 7. Guddoomiye** Waxaa loola jeedaa guddoomiyaha Guddiga Madaxa-bannaan ee Doorashooyinka Qaranka iyo Soohdimaha;
- 8. Xubin** Waxaa loola jeedaa xubin ka mid ah xubnaha Guddiga Madaxa-bannaan ee Doorashooyinka Qaranka iyo Soohdimaha;
- 9. JFS** Waxaa loola jeedaa Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

Qodobka 3aad

Ujeeddooyinka Xeerka

Ujeeddada Xeerkaan waa in:

1. Lagu dhiso Guddiga Madaxa-bannaan ee Doorashooyinka Qaranka iyo Soohdimaha oo ah Guddi Dastuuri ah sida ku cad qodobka 55aad ee Dastuurka oo madax- bannaan, dhexdhexaad ah una warbixinaya Barlamaanka Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya;
2. In lagu qeexo awooddaha iyo xilalka Guddiga ee la xiriira doorashooyinka iyo aftida dalka ee heer degmo, Dawlad-gobaleed iyo heer Qaran; iyo
3. In lagu qeexo awoodaha iyo xilalka Guddiga ee la xiriira arrimaha Soohdimaynta JFS.

Qodobka 4aad

Mabaadi'da guud ee xilgudashada Guddiga

1. Guddigu, inta uu ku guda jiro gudashada waajibaadkiisa, waxa uu u hoggaansamayaa mabaadi'da guud oo ay ka mid yihiin: -
  - a. Ilaalinta midnimada iyo wadajirka Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya;
  - b. Mabaadi'da nidaamka Dimoqraadiyadda iyo Federaalka; iyo
  - c. Ilaalinta Xuquuqda siyaasadeed ay xaqa u leeyihiin dhammaan muwaadiniinta Soomaaliyeed si ay codkooda ugu dhiibtaan.
2. Guddigu wuxuu kaloo si gaar ah u ilaalinayaa in doorashooyinku ahaadaan kuwo xor ah oo caddaalad ku dhisan, kuna saleysan:
  - a. Cod bixin qarsoodi ah, xor ah, ka dhawrsan wax isdaba marin, musuqmaasuq, laaluush, been abuur, handadaad, cunfi iyo cabsi gelin saameyn ku yeelan karta codbixinta;
  - b. In Guddiga xilkiisa u guto si madax-bannaan oo waafaqsan shuruucda lagu maamulayo doorashooyinka iyo ururrada/ xisbiyada siyaasadeed;
  - c. In hawlaha doorashooyinka loo maamulo si eex la'aan ah oo dhexdhexaad ah, laguna fuliyo hab tayeysan, taxaddar leh, dhaqan anshexeedka suuban, caddaalad iyo hufnaan;
  - d. In guddigu dammaanad qaado xuquuqda siyaasadeed ee muwaaddinka, sida ku xusan qodobka 21aad ee Dastuurka;

- e. In uu sugo geeddi-socodka doorashada, oo si sahlan loo fahmi karo xeerarkiisa, qaababkiisa iyo habraacyadiisaba; iyo
  - f. In la dammaanad qaado dhammaan qaybaha iyo bulshada kala duwan ee Soomaaliya in ay helaan matalaad dheellitiran oo dhowraysa saami-qaybsiga ee qaybaha bulshada.
3. Guddigu wuxuu xaqiijinayaa madax-bannaanida iyo dhedhexaadnimada siyaasadeed ee astaynta Soohdimaha Dawlad-goboleedyada iyo maamullada degmooyinka Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.
  4. Guddigu marka uu soohdimaha samaynayo wuxuu tixgelinayaa:
    - a. Soohdimihii hore ee jiray 1991kii;
    - b. Is-lahaanshaha qaab-degaaneedka ee dhulka; iyo
    - c. Isku-xirnaanta degaanka.

Qodobka 5aad

Shakhsiyadda Qaanuuniga ah ee Guddiga

1. Guddigu wuxuu leeyahay shaqsiyad qaanuuneed oo uu ku guto waajibaadkiisa shaqo ee Xeerkan iyo shuruucda kale ee Dalku u oggolyihiin, wax ku dacweyn karo laguna dacweeyn karo.
2. Guddiga wuxuu sameysanayaa astaan iyo shaabbad u gaar ah.

Qodobka 6aad

Xarunta Guddiga

Xarunta Dhexe ee Guddigu waa Caasimadda Dalka ee Muqdisho, wuxuuna xafiisyo ku yeelanayaa dalka oo dhan.

CUTUBKA 2AAD

DHISMAHA, XILALKA IYO AWOODAHA GUDDIGA

Qodobka 7aad

Habraaca magacaabista Guddiga

1. Wasiirka Arrimaha Gudaha, Federaalka iyo Dib-u-heshiisiinta, isagoo la tashanaya dawlad goboleedyada, Gobolka Benaadir, hay'adaha ay khusayso iyo qaybaha kale ee bulshada ayaa waxaa uu soo xulayaa 54 musharax oo 18 ka mid ah oo buuxiyay shuruudaha xubinnimada guddiga uu u gudbinayo Golaha Wasiirrada. Marka uu soo xulayo waxa uu wasiirku ilaalinayaa qoondada haweenka iyo isu-dheellitirnaanta qaybaha kala duwan ee bulshada Soomaaliyeed.
2. Golaha Wasiirrada ayaa ansixinaya 18^{ka} murashax ka dibna u gudbinaya Barlamaanka Federaalka Soomaaliya.
3. Marka loo soo gudbiyo 18^{ka} murashax, Baarlamaanka Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya wuxuu ku wada ansixinayaa cod hal dheeri ah oo gacan taag ah.
4. Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya ayaa ku meelmarinaya xeer Madaxweyne kadib ansixinta Barlamaanka Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

Qodobka 8aad

Shuruudaha Xubinnimada Guddiga

1. Si waafaqsan Qodobka 58aad ee Dastuurka, Xubnaha Guddiga Madaxa-bannaan ee Doorashooyinka Qaranka iyo Soohdimaha waa in ay buuxiyaan shuruudaha soo socda:
  - a. In uu yahay muwaadin Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya;
  - b. In uu haysto Shahaada Jaamacadeed oo la aqoonsan yahay;
  - c. In Da'diisu aysan ka yarayn 35 sano;
  - d. Dhimirkiisu dhan yahay;
  - e. In uu leeyahay ugu yaraan toban (10) sano waayo aragnimo maamul ama sharci; iyo
  - f. In uu bulshada ku dhex leeyahay anshax iyo sumcad wanaagsan.
2. Xubinnimada Guddiga looma magacaabi karo:
  - a. Qof ka tirsan Xisbi siyaadadeed;

- b. Qof ay maxkamadi ku ridday xukun kama danbays ah oo ay ciqaabtiisu gaarsiisan tahay Shan (5) sano;
- c. Qof kasta oo xil Dawladeed ka haya Hay`adaha Dawladda ee heer federaal iyo heer Dawlad-goboleed xilliga magacaabista iyo lixdii (6) bilood ee ka horraysay wakhtiga magacaabista; iyo
- d. Qof kasta oo ay ka mamnuucaan Xeerarka JFS.

Qodobka 9aad

Waayitaanka Xubinnimada Guddiga

1. Xubnaha Guddigu waxay xilkooda ku waayi karaan oo kaliya sababaha soo socda si waafaqsan Qodobka 59aad ee Dastuurka: -
  - a. Geeri;
  - b. Istiqaalad qoraal ah oo uu u gudbiyey Guddiga lagana aqbal;
  - c. Xil gudasho la'aan joogta ah sababo la xiriira mid jireed ama maskaxeed oo uu caddeeyey dhakhtar takhasus u leh oo la aqoonsan yahay;
  - d. Xukun ciqaabeed oo ay maxkamad awood u leh si kama dambeys ah ugu rido;
  - e. Aqbalaadda xil kale ee Dawladeed;
  - f. Muddada xil haynta oo dhammaata;
  - g. Xubinta jabisa xeerka hab-dhaqanka ee shaqo wanaaga;
  - h. Xubintu sabab la'aan uga maqnaato shan (5) fadhi oo xiriir ah uu Guddigu yeeshay; ama
  - i. Jabinta xeerarka kale oo lagu xuso Xeerkan dhexdiisa ama xeerarka kale ee JFS.
2. Guddigu wuxuu xil ka qaadista xubinnimada ku sameyn karaa xubin ka mid ah xubnaha Guddiga si waafaqsan Faqradda (1) (c, g iyo h) ee qodobkan, marka ay isku raacaan aqlabiyadda cod seddex meelood labo meel (2/3) ee xubnaha guud ee Guddiga.
3. Xubinta Guddiga ee xilka looga qaaday si waafaqsan Faqradda (2) ee qodobkan, waxay xaq u yeelanaysaa in ay go'aanka Guddiga uga cabato Maxkamadda awooda u leh ee heer Federaal muddo 30 maalmood gudahood oo ka billaabmata maalinta uu go'aanka Guddiga soo baxo, waxayna sii lahaaneysaa xuquuqaha ku xusan

Qodobka 23aad ee Xeerkan inta Maxkamaddu ka gaarayso go`aan kama dambays ah.

4. Marka ay banaanaato xilka xubin ka mid ah xubnaha Guddiga waxaa lagu buuxinayaa si waafaqsan qodobka 7aad ee Xeerkan.

Qodobka 10aad

Awoodaha iyo xilalka Guddiga

Si waafaqsan Qodobka 56aad ee Dastuurka, Guddiga Madaxa-bannaan ee Doorashooyinka Qaranka iyo Soohdimaha waxaa xilkiisa iyo waajibaadkiisa ka mid ah:

1. In uu maamulo, la socdo, xaqiijiyo habsami u socodka, xalaalnimada iyo hufnaanta doorashooyinka iyo aftida heerarka kala duwan ee dawladda iyo in uu ku dhawaaqo natiijada doorashooyinka iyo aftida dadweynaha;
2. In uu si joogta ah u diiwaan-geliyo codbixiyeyaasha doorashooyinka oo dhan;
3. In uu diyaariyo, abaabulo, fududeeyo, qabto heerarka kala duwan ee doorashooyinka guud ee dalka;
4. In uu si joogta ah u diiwaan-geliyo, nidaamiyo, iyo kormeero xisbiyada/ururrada siyaasadeed iyo murashaxiinta doorashooyinka guud ee heerarka kala duwan.
5. In uu asteeyo soohdimaha degaan-doorashooyinka, si xilliyaysanna u asteeyo xarumaha codbixinta;
6. In uu dejiyo hab dhaqanka doorashooyinka ee murashaxiinta iyo xisbiyada/ururrada siyaasadda;
7. In uu cayimo tirada iyo goobaha codbixinnada ee dalka;
8. In uu xalliyo khilaafaadka doorashooyinka go`aan kama dambays ahna ka gaaro marka laga reebo xaqa codbixinta, xaqa ka qaybgalka doorashada iyo go`aanka kama dambeysta ah ee natiijada doorashada kaasoo looga qaadan karo cabasho Maxkamadda awoodda u leh;
9. In uu soo saaro xeerar, habraacyo iyo qoraallo hagaya habsami u socodka doorashooyinka;
10. In uu xafiisyo ka furto degaannada dalka hadba meelaha ugu habboon oo aan looga maarmin fulinta hawlaha Guddiga iyo xilgudashadiisa;
11. In Guddigu uu qorto shaqaale lagama maarmaan u ah fulinta hawlaha doorashooyinka si waafaqsan Sharciga Shaqaalaha Rayidka;

12. Inuu shaqo joojin ku sameeyo qof kasta oo ka tirsan shaqaalaha Guddiga oo lagu helo fal wax u dhimaya dhexdhexaadnimada, hufnaanta iyo cadaaladda doorashooyinka si waafaqsan sharciga Shaqaalaha rayidka;
13. In uu diyaariyo, maamulana agabka doorashada iyo goobaha codbixinta;
14. Inuu sameeyo daraasad ku saabsan kala xulashada nidaamka ku habboon sidii loo soohdimeyn lahaa xuduudaha dowlad goboleedyada ;
15. Inuu sameeyo dhageysi dadweyne iyo mid xeeldheerayaal ama uu qabto kulamo ku saabsan soohdimeynta xuduudaha dowlad goboleedyada;
16. Inuu booqashooyin ku sameeyo goobaha si uu ula tashado shacabka deegaannada khuseeya soohdimeynta xuduudaha dowlad goboleedyada;
17. Inuu sameeyo howlgal nakhshadayn ah oo ku saabsan astaamaynta xuduudaha dowlad goboleedyada;
18. Inuu soo saaro khariidadaha asaasiga ah ee Dalka iyo midaynta xog-dhuleedka iyo magacyada juqraafiyadeed oo ay soo saaraan hay`adaha kale ee JFS.
19. In uu u soo jeediyo talooyin Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya si loo soohdimeeyo maamullada iyo degaannada, asagoo tixgelinaya xogta: dadka, dhulka, xaaladda siyaasadeed iyo kan dhaqan, si uu baarlamaanku go`aan uga gaaro arrimaha xuduudaha;
20. Dejinta nidaamka dhaqan-wanaagga murashaxiinta, xisbiyada siyaasadda iyo warbaahinta;
21. in uu ka joojin karo tartanka doorashada murashaxii ku xadgudba shuruudaha ama kuwa aan soo buuxin shuruudaha doorashada ku xusan ama dib u celin karo liiska/liisaska lagu soo magacaabay.
22. In uu masu`uul ka noqdo hagista dhammaan hawlaha amniga iyo habsami u socodka doorashooyinka dalka.
23. In uu fuliyo hawl kasta ee kale, oo la xiriirta arrimaha doorashooyinka iyo soohdimaha ee ku xusan Dastuurka ama xeerarka kale ee JFS.

Qodobka 11aad:

Qaab-dhismeedka Guddiga

1. Guddigu wuxuu yeelanayaa qaab-dhismeedka soo socda:
  - a. Guddoomiye;
  - b. Guddoomiye ku-xigeen; iyo
  - c. Xubno
2. Guddigu wuxuu dhisan karaa guddi hoosaadyo ka kooban xubnihiisa hadba sida uu u arko inay lagama maarmaan u tahay gudashada xilkiisa.

Qodobka 12aad

Doorashada Guddoomiyaha iyo ku-xigeenkiisa

1. Xubnaha waxay kulankooda ugu horreeya iska dhex dooranayaan Guddoomiye iyo ku-xigeen.
2. Xilka Guddoomiyaha iyo ku-xigeenka waxaa ku guulaysanaya murashaxa hela codad aqlabiyad ah 50%+1 ee xubnaha Guddiga. Haddii murashaxna heli waayo cod aqlabiyad ah 50%+1 ee xubnaha Guddiga; waxaa wareeg kama dambays ah ku tartamaya labada murashax ee ugu codka badan, waxaana lagu kala guulaysanayaa cod hal dheeri ah ee xubnaha coddeeyay.
3. Ilaa laga dooranayo Guddoomiyaha iyo ku-xigeenkiisa, waxaa kulamada Guddiga shir-guddoominaya Xubinta ugu da'da weyn. Guddoomiyaha kumeel gaarka ah ayaa yeelanaya cod dheeri ah haddii ay sinmaan labada murashax ee wareegga seddaxaad.

Qodobka 13aad

Xil-ka-qaadista Guddoomiyaha Guddiga iyo ku-xigeenkiisa

Xil-ka-qaadista Guddoomiyaha iyo/ama ku-xigeenkiisa waxaa soojeedin kara saddex meelood meel (1/3) ee xubnaha Guddiga, waxaana codad saddex meelood laba meel ah (2/3) ku ansixinaya xubnaha Guddiga.

Qodobka 14aad

Xilka Guddoomiyaha Guddiga iyo ku-xigeenkiisa

1. Guddoomiyaha Guddiga waa madaxa Guddiga, wuxuuna u xilsaaran yahay:
  - a. Metelaadda Guddiga si sharci iyo inuu ku hadlo afka Guddiga
  - b. Isugu yeeridda iyo guddoominta kulamada Guddiga;
  - c. Hagidda iyo u kuur gelidda fulinta qorshe hawleedka Guddiga;
  - d. Xoojinta iyo joogteynta xiriirka shaqo ee kala dhexeeya qeybaha kale ee Dawladda dhexe, Dawlad-goboleedyada iyo Dawladaha Hoose ee JFS; iyo
  - e. Fulinta wixii waajib kale ee loogu xil saaro Dastuurka ama Shuruucda kale ee dalka
2. Guddoomiye ku-xigeenka Guddiga wuxuu u xilsaaran yahay inuu:
  - a. Fuliyo hawsha iyo waajibaadka Guddoomiyaha Guddiga marka uu maqan yahay ama ku timaado xaalad xil gudasho la'aan ku meel gaar ah; iyo
  - b. Fuliyo hawl kasta oo u xilsaaro Guddoomiyaha Guddiga.

Qodobka 15aad

Muddo-xilleedka Guddiga

1. Muddada xil-haynta xubnaha Guddiga waa lix (6) sano oo hal mar ah oo aan dib u cusboonaysiin lahayn si waafaqsan qodobka 60aad ee Dastuurka.
2. Si looga hortago dib u dhaca jadwalka howlaha doorashada, xulista xubnaha Guddiga waa inuu billowdaa lix (6) bilood ka hor inta uusan dhammaan mudda xilleedka xubnaha xilka haya.

Qodobka 16aad

Xoghayaha Guud iyo shaqaalaha Guddiga

1. Guddiga ayaa ansixinaya magacaabista iyo xil-ka-qaadista Xoghayaha Guud ee Guddiga kadib markuu soojeediyo Guddoomiyaha Guddiga.
2. Xoghayaha Guud iyo howlwadeennada kale Guddiga, ee aanan ahayn shaqaalaha kumeelgaarka ah, waxaa lagu dhaqayaa Sharciga Shaqaalaha Rayidka ee JFS.

Qodobka 17aad

Xilka Xoghayaha Guud ee Guddiga

1. Xoghayaha Guddigu wuxuu mas' uul ka yahay arrimaha soo socda:
  - a. Waa madaxa maamulka Guddiga mas' uulna ka ah hagidda hawlaha xogheynta;
  - b. Xoghayaha waa Madaxa Maamulka Xafiiska Doorashooyinka iyo soohdimaha, kaas oo siinaya Guddiga talooyinka ugu haboon habka maamulka doorashooyinka;
  - c. Xoghayaha wuxuu ku shaqeynayaa awaamirta Guddoomiyaha isla markaana wuxuu siinayaa warbixin joogta ah;
  - d. Fulinta go'aannada Guddiga;
  - e. Waa sarkaalka idman ee Guddiga si waafaqsan sharciga maamulka maaliyadda dalka.
  - f. Kormeeridda iyo hagidda habsami u socodka shaqada iyo shaqaalaha Guddiga;
  - g. Wuxuu mas' uul ka yahay keydinta dukumeentiyada Guddiga;
  - h. Hawl kasta oo kale oo uu Guddigu u xilsaaro.
2. Xoghayaha Guud kama mid aha xubnaha Guddiga Madaxa-banaan ee Doorashooyinka Qaranka iyo Soohdimaha, waxaa lagu xulayaa habraac ku xusan sharciga shaqaalaha rayidka ee dalka.
3. Xoghayaha guud wuxuu ka qayb-galayaa shirarka Guddiga, wuxuuna ka dhiiban karaa taladiisa hase ahaatee ma codeeyn karo.

CUTUBKA 3AAD

XEERARKA GUDDIGA

Qodobka 18aad : Xeer-hoosaadka Guddiga

1. Guddiga wuxuu yeelanayaa xeer-hoosaad lagu maamulo hawlaha iyo dhaqan-gelinta qodobada uu Xeerkan tilmaamayo.
2. Xeer-hoosaadka waxaa ka mid noqonaya:
  - a. Magacaabista, ansixinta iyo awood-siinta xubnaha xafiisyada hoos yimaada mas' uuliyadda Guddiga si waafaqsan Xeerkan;
  - b. Ka qaadista tallaabo anshax-marin sarkaalka kasta ee ka tirsan xafiis hoos imaanaya mas' uuliyada Guddiga si waafaqsan sharciyada dalka;
  - c. Baabi'in jago horay loo magacaabay ama shaqo ka fariisin shaqaaale xafiis kasta oo hoos yimaada mas' uuliyada Guddiga;
  - d. Dejinta habraaca goobaha doorashooyinka; iyo

- e. Nidaaminta howl kasta oo kale oo uu Guddigu u arko inay tahay lagama maarmaan xilgudashadiisa.
3. Xeer-hoosaadyada uu dejinayo Guddigu waa inaysan ka hor imaan Xeerkaan.

Qodobka 19aad

Xeerka dhaqan-wanaagga shaqo

Guddiga iyo dhammaan hawl-wadeennadiisa, waxaa waajib ku ah in ay ilaaliyaan hab-dhaqan wanaagga shaqo ee lagu tilmaamay lifaaqa 1aad si loo hubiyo in ay hawlahooda u gutaan si madax-bannaan oo daacadnimo, hufnaan iyo feejignaan ku jirto isla markaana ka fog eex.

Qodobka 20aad

kulamada iyo go'aan gaaridda Guddiga

1. Gudoomiyaha guddiga oo kaliya ayaa isugu yeeri kara kulamada guddiga, Xubnahan guddigu waxa ay xaq u leeyihiin in ay gudoomiyaha ka codsadaan in uu shir isugu yeero si qoraal ah oo saxiixan, haddii uu gudoomiyuhu shirkaas ku qaban waayo muddo usbuuc ah, waxa u bannaan saddex meelood laba meel (2/3) ka mid ah xubnaha guddiga in ay isugu yeeraan shir aan caadi ahayn.
2. Kulamada Guddiga waxay ku ansaxayaan marka guntanku dhan yahay 50%+1 xubnood oo Guddiga ka mid ah marka laga reebo xaaladaha loo baahan yahay in Guddigu go'aannada ku gaaro saddax meelood laba meel ee xubnaha Guddiga.
3. Dhammaan kulamada Guddiga waxaa shir guddoominaya Gudoomiyaha Guddiga, marka uu maqan yahayna waxaa shir guddoominaya ku-xigeenkiisa.
4. Haddii guddoomiyaha iyo ku-xigeenkiisu ka maqnaadaan kulan ay codsadeen saddex meelood laba meel (2/3) ee xubnaha guddiga, waxaa la qabanayaa shir kale oo lagu wargaliyo guddoomiyaha iyo ku xigeenka, ka dibna xubnaha jooga waxay cod aqlabiyad ah ku dooraanayaan shir guddoomiye ku-meel gaar ah si uu u shir guddoomiyo.
5. Go'aannada Guddigu waxay ku ansaxayaan cod hal dheeri ah ee tirada guud ee xubnaha Guddiga (50%+1), marka laga reebo go'aannada masiiriga ah sida ku dhawaaqidda natiijooyinka doorashada iyo Aftida oo ay ku gaarayaan seddex meelood laba (2/3) codadka guddiga.
6. Marka codaynta ku xusan Faqradda (4) qodobkan ay noqoto barbardhac, Gudoomiyaha ayaa cod labaad yeelanaya.

Qodobka 21aad

Xasaanadda Guddiga

1. Xubin Guddiga ka mid ah ama hawl-wadeenadooda laguma soo oogi karo dacwad ciqaabeed inta ay gudanayaan hawsha doorashada marka laga reebo:
  - a. In la qabto iyadoo oo dambi faraha kula jirta; ama
  - b. In oggolaansho dacwad ku oogid laga haysto Maxkamadda Sare ee Federaalka.
2. Dhismooyinka iyo xafiisyada Guddiga doorashooyinka laguma samayan baaris la xiriir fal-dambiyeed iyadoo aan oggolaansho laga haysanin Maxkamadda Sare ee Federaalka.

CUTUBKA 4AAD

DHAQAALAH GUDDIGA

Qodobka 22aad : Miisaaniyadda Guddiga

1. Guddigu wuxuu yeelanayaa miisaaniyad u gaar ah oo ka mid ahaanaysa miisaaniyadda guud ee Dowladda Federaalka Soomaaliya.
2. Guddiga wuxuu u madax-bannaan yahay maamulidda miisaaniyadda loo qoondeeyay si waafaqsan xeerarka khuseeya maaraynta maaliyadda guud ee JFS.

Qodobka 23aad

Mushaarka iyo gunnooyinka Xubnaha Guddiga

1. Xubnaha Guddiga waxay xaq u leeyihiin gunno bileed si waafaqsan habraacyada ay xukuumadda Federaalka ku dhaqanto.
2. Xubnaha Guddiga waxay xaq u leeyihiin gunno socdaal iyo kharajyada kale ee kaga baxa gudashada waajibaadka Guddiga.

Qodobka 24aad

Reebbanaanta qabashada iyo isu-sharrixidda xil kale

1. Xubin kasta oo ka mid ah guddiga marka loo dhaariyo xubinnimada Guddiga waxay waayaysaa xil kasta ha noqdo mid dowladeed ama mid gaar ah ee uu hore u hayay.

2. Xubin kasta oo ka mid ah Guddigan waa in ay xilka iska casishaa lix (6) bilood ka hor inta aysan xil dawladeed kale qaban ama isku sharrixin.

CUTUBKA 5AAD

QODOBBO GUNNAANAD AH

Qodobka 25aad : Dhaarta Xubnaha Guddiga

inta aysan qaban xilka xafiiska, dhammaan xubnaha Guddiga waxaa Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya hortiisa ku dhaarinaya Guddoomiyaha Maxkamadda Sare ee dalka dhaarta hoos ku qoran:

“Waxaan ku dhaaranayaa magaca Ilaahay inaan xilkayga u gudanaayo si daacad ah oo danta dalka, dadka iyo diintu ku jirto, dhawrana Dastuurka qaranka iyo shuruucda kale oo dalka u yaalla”

Qodobka 26aad

Warbixinnada Guddiga

1. Guddigu wuxuu u soo gudbinayaa Baarlamaanka Federaalka warbixin kal-fadhigiiba ugu yaraan hal mar ama ka badan hadii loo baahdo.
2. Guddigu wuxuu kaloo soo saarayaa qoraallo iyo wacyi-gelin dadweyne.
3. Guddigu wuxuu soo saarayaa warbixinnada kale ee Xeerkan iyo shuruucda kale ee Dalku masuuliyaddeeda siinayaan.
4. Guddigu wuxuu warbixin siin karaa laamaha fulinta ee heerarka kala duwan ee Dawladda.

Qodobka 27aad

Maaraynta xogaha iyo macluumaadka

1. Guddigu wuxuu daabacayaa islamarkaana faafinayaa dhammaan macluumaadka muhiimka ah ee ku saabsan awaamirta iyo talooyinka uu siinaayo dadweynaha.

2. Bixinta macluumaadkaas waxaa la waafajinaayaa xafidaadda ama ilaalinta sirta Guddiga iyo xeerarka kale ee ilaalinaya xogta dadweynaha.
3. Xubin kasta ee Guddiga iyo hawl-wadeennadiisa waxay saxiixayaan heshiis la xiriira dhawrista sirta iyo xafidaadda macluumaadka doorashooyinka.
4. Guddigu markuu arko inay habboon tahay, wuxuu baahinayaa ama ogeysiinayaa dadweynaha macluumaadka lagama maarmaanka ah si qeexan:
  - a. Halka ay xafiisyada Guddigu ku yaallaan;
  - b. Cinwaanadda xafiisyada, lambarrada talefoonnada iyo habkii kale ee lagula xiriir karo.
5. Isgaarsiinta iyo xogaha ha ahaadeen qoraal, maqal ama muuqaal waxaa lagu wadaagi karaa kaliya mareegaha iyo fariinsideyaasha (email) rasmiga ah ee JFS.

Qodobka 28aad

Talo-sharci

Guddigu wuxuu waydiisan karaa tala-sharci Garyaqaanka Guud ee Dawladda, Maxkamadda Sare ee Heer Federaal iyo Wasaaradda Cadaaladda iyo Arrimaha Dastuurka.

Qodobka 29aad

Baabi'in xeerar iyo guddiyo

1. Xeerkan wuxuu baab'inayaa sharci kasta ee dalka ka jira oo ka hor imaanaya ama aan la socon karin Xeerkan.
2. Xeerkan wuxuu baabi'inaya guddi kasta ee doorasho iyo soohdimo ee ka jira Dalka JFS, oo aan ka ahayn Gudiga Madaxa-bannaan ee Doorashooyinka Qaranka iyo Soohdimaha.

Qodobka 30aad

Dhaqangalka Xeerkan

Xeerkan wuxuu dhaqangelayaa marka uu Baarlamaanka Federalka ansixiyo, uuna saxiixo Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya, laguna soo saaro Faafinta Rasmiga ee Dawladda.

Lifaaqa 1aad

Nidaamka Dhaqan-wanaagga Xubnaha Guddiga iyo Hawl-wadeennada

1. **Madax-bannaanida iyo dhex- dhexaadnimada xubnaha:** Xubin kastoo ka mid ah Guddiga Madaxa-bannaan ee Doorashooyinka Qaranka & Soohdimaha iyo shaqaalaha Guddiga waa inay u gutaan hawshooda si caddaalad, daacadnimo iyo dhexdhexaadnimo ku salaysan, kana maran cabsi gelin kasta ama nacayb iyo eex saameyn ku yeelan karta ee:
  - a. Hay'ad kasta oo ka tirsan dawladda;
  - b. Xisbi siyaasadeed;
  - c. Murashax doorasho;
  - d. Awood kasta oo kale ama urur
2. **Ka madax-bannaanida xafiis siyaasadeed ama dawladeed:**
  - a. Xubin kasta ee Guddiga iyo shaqaalaha xaq uma laha muddo xiliyeedkooda in:
    - i. Loo magaacabo xafiisyo siyaasadeed;
    - ii. In loo magacaabo xafiis dawladeed kale.
  - b. Xubinta Guddiga doorashooyinka waa:
    - i. In aysan si toos ah ama si dadban u taageerin ama uga hor imaanin xisbi si kastaba ama murashax oo ka qaybgalaya doorasho ama arrimo la xiriira xisbi siyaasadeed;
    - ii. In uusan isticmaalin ama ka faa'iideysan xogta sirta uu awood u leeyahay helitaankeeda maadaama uu ka tirsan yahay Guddiga;
    - iii. In uusan siinin xog ama macluumaad dhinac seddexaad ama shakhsi aanan ka ahayn xogta ama macluumaadka la xiriira hawl-gudashooda.
3. Xubin kasta oo ka mid ah Guddiga oo si toos ah ama si dadban uga dan leh qandaraas guddigu bixinayo ama ah qandaraas soo jeedin ku jira ama arrin kastoo kale oo ajenda Guddiga horyaal ah oo dan qof ahaan xiriir toos ama dadban ku sameyneysa, kama qaybgalayo fadhiga looga hadlaayo qandaraaskaas ama arrinta

kale ee Guddiga hortaal kamana codeynayo, loomana tirinayo guntanka fadhiga arrinta uu Guddigu ka go'aan gaarayo.

4. In uusan ku dhaqmin wax yeelo wax u dhimi karta madax-bannaanida Guddiga, ku dhawaaqo ama ka mid noqdo hadal jeedin si toos ama dadban halis u gelin karta hufnaanta iyo dhexdhexaadnimada Guddiga.
5. **Xirfad wanaag:** Xubin kastoo ka tirsan Guddiga iyo hawl-wadeennada Guddiga waa:
  - a. Inay u gutaan xilkooda sida ugu wanaagsan ee u hanan karaan kalsoonida dadweynaha;
  - b. Inay ula dhaqmaan dadweynaha iyo talo wadaagga si sharaf iyo ixtiraam ku dheehan tahay;
  - c. Inay u gutaan xilkooda si xirfad wanaag ay ku dheehan tahay iyadoo la raacayo shuruucda la xiriira doorashooyinka iyo xeer-hoosaadka; iyo
  - d. Inay ixtiraamaan xuquuqda xoriyadda dhammaan muwaadiniinta.
6. **Ku tanaadid sharci darro:** Xubin kasta oo ka mid ah Guddiga iyo hawl-wadeennada waa:
  - a. In uusan si sharci darro ah u isticmaalin xilka si uu ugu tanaado ama ugu tanaadiyo cid kale;
  - b. In uusan qaadan ama weydiisan hadiyad cid kasta oo dan hawleed ka leh xafiiska Guddiga; iyo
  - c. In uusan bixin xog ama macluumaad uu hayo si uu uga faa'iideysto ama uga faa'iideeyo cid kale.